

GAZETA LWOWSKA.

Z Dodatkiem tygodniowym i Dziennikiem urzędowym codziennym, tudzież Rozmaitościami co Środy, kosztuje w prenumeracji: Bez poczty: kwartalnie 3 złr. 45 kr., miesięcznie 1 złr. 20 kr. Z pocztą: kwartalnie 4 złr. 30 kr., miesięcznie 1 złr. 35 kr. — Insercya od wiersza w półkolumnie (drukem garmont) po raz pierwszy 4 kr., następnie po 2 kr. m. k.

Reklamacye są wolne od opłaty pocztowej.

PRZEGLĄD.

Monarchya Austryacka. — Tmeryka. — Portugalia. — Hiszpania. — Anglia. — Francya. — Szwajcarya. — Niemce. — Szwecya. — Rosya. — Księstwa Naddunajskie. — Turcya. — Azya. — Doniesienia z ostatniej poczty. — Wiadomości handlowe. — Kronika.

Monarchya Austryacka.

Rzecz urzędowa.

W Krzywcu górnem, obwodzie Czortkowskim założono regularną szkołę trywiałą, a na wyposażenie jej przeznaczono następujące składki:

a) Chrześcianańska gmina Krzywce górne przeznaczyła każdo-czesnemu nauczycielowi trywiałemu rocznie sto dwadzieścia (120) złr. m. k., chrześcijańska gmina Krzywce dolne rocznie ośmdziesiąt (80) złr. mon. kon., a żydowski kahał miasteczka Krzywce rocznie czterdzieście (40) złr. mon. kon. Te kwoty będą płać obydwie chrześcijańskie gminy trywiałemu nauczycielowi w kwartalnych ratach z dołu, zaś żydowski kahał w kwartalnych ratach z góry.

b) Obydwie gminy Krzywce górne i Krzywce dolne przyjmują na siebie obowiązek wystawić po miesiąc październik 1859 budynek szkolny, który także ma obejmować w sobie pomieszczenie nauczyciela, posprawić potrzebne porządki szkolne i starać się zawsze o utrzymywanie ich równie jak budynku szkolnego w dobrym stanie. Na wybudowanie budynku szkolnego przyrzekł żydowski kahał miasteczka Krzywce przyczynić się sześćdziesięcioma złr. m. k.

c) Obowiązały się obydwie chrześcijańskie gminy z własnych zasilków dostarczać potrzebnego materiału na opał szkoły i postarać się o umieszczenie szkoły i pomieszczenia nauczyciela, aż do wystawienia budynku szkolnego. Oprócz tego przyrzekli miejscowi proboszcze obu obrządków, mianowicie iks. Adam Wesolowski i iks. Jan Łusziński przez czas swego urzędowania w Krzywcu, dodawać do płacy trywiałego nauczyciela, każdy po pięć złr. m. k. rocznie.

Nakoniec właściciel dóbr Krzywca Jan hrabia Golejewski odstąpił bezpłatnie po wieczne czasy na własność Krzywceckiego funduszu szkolnego położony w pobliżu kościoła grunt, obejmujący 733 kwadratowych sążni przestrzeni.

Okazaną temi składkami pożyteczną dążność ku podniesieniu nauki ludu, podaje c. k. Namiestnictwo z wyrazem zasłużonego uznania do wiadomości powszechnej.

Lwów 27. października 1858.

Sprawy krajowe.

(Wiadomości bieżące. — Wystawa sztuk pięknych w Wiedniu.)

Wiedeń, 7. listopada. Cesarsko-francuski ambasador, baron Bourquene, udaje się wkrótce za urlopem do Paryża.

— W przyszły wtorek nastąpi zamknięcie prowincjonalnego koncylium.

— *Gaz. Wied.* podaje następujące obwieszczenie względem wystawy sztuk pięknych:

Wystawa dzieł artystów krajowych i zagranicznych, którą c. k. akademia pięknych sztuk przygotowuje na mocy najwyższej uchwały z 23. sierpnia 1857 na przyszłą wiosnę w gmachu św. Anny, będzie otworzona na dniu 15. kwietnia a z dniem 31. maja zamknięta.

Akademia zaprasza przeto panów artystów uprzejmie, ażeby na tę wystawę przesłali swoje dzieła i oznajmia im przepisy, które w tej mierze są postanowione, równie jak konkursowy program nagród, do których uzyskania mają prawo tylko artyści austriacy.

1. Do przyjmowania dzieł na wystawę postanowiony jest termin od 15. marca do 1. kwietnia. Późniejsze przesyłki mogą być przyjmowane tylko o tyle i na te miejsca, w których się jeszcze przestrzeń do wystawy znajdować będzie.

2. Na wystawę będą przyjmowane tylko bezpośrednio przez samych artystów przesłane dzieła, które w Wiedniu nie były jeszcze wystawione publicznie, a z prywatnego posiadania tylko takie, które na życzenie akademii były jej ustąpione na wystawę.

3. Od przyjęcia będą wyłączone kopie, lub przedmioty, które obrazają uczucie moralne, albo które sądem akademii niestosowne są w ogóle na wystawę publiczną; podobnież i te, które się nad

mierność nie wnoszą, albo nie należą do zakresu sztuk pięknych; następnie odwzorowania, które nie są bezpośrednimi utworami sztuki, jako daguerotypie, fotografie i t. p.

4. Za te dzieła artystyczne, które tu nadejdą po dzień 1go kwietnia przyszłego roku za szczególnem zaproszeniem pod adresem „Do c. k. akademii pięknych sztuk“, przyjmuje na siebie akademia wydatki ładunku za przesyłkę i odsyłkę, równie jak koszt za pakowanie na nowo, które tu każe skutecznie.

5. Dodatek za wydatki zapakowania i inne nie będzie wynagrodzony, zastrzega się także wyraźnie przeciw wyższym taxom ładunku jak zwyczajne.

6. Przesyłki pocztą albo wozem pospiesznym będą tylko franko przyjmowane.

7. Względem przyjęcia plastycznych przedmiotów artystycznych, równie jak ciężkich przesyłek w ogóle, potrzebne jest, po uprzednim zapytaniu i podaniu wagi, przyzwolenie akademii.

8. Żadna skrzynia nie może zawierać więcej jak jedno dzieło. Skrzynie muszą być złożone z dostatecznie mocnych, razem spojenych desek, wyklejone papierem, a obrazy z tylnej strony przemocowane żelaznymi śrubami, podobnież wieko musi być zaśrubowane i wszystkie fogi zewnątrz zaklejone papierem.

9. Do każdego artystycznego dzieła musi być załączona kartka, na której trzeba wyrazić nazwisko i pomieszczenie artysty, dokładne oznaczenie przedstawy, a przy przedmiotach na sprzedaż także cenę w walucie austriackiej.

Ponieważ akademia będzie się ściśle trzymać tych cen, przeto należy je wyrazić jak najdokładniej, zwłaszcza że wszelki dalszy układ w tej mierze nie jest pozwolony.

10. Malowidła bez ram ozdobnych nie będą przyjmowane, podobnież mniejsze rysunki, ryciny i t. p. muszą być ujęte w ramy, a sztucznie uczłonkowane ramy muszą być zaopatrzone w ramy ochronne, ażeby artystyczne przedmioty od uszkodzenia ochronić.

11. Wszystkie przesyłki i odsyłki odbywają się na ryzyko właścicieli. Przy otwieraniu skrzyń, równie jak przy zapakowaniu na nowo, będą zawsze dwaj członkowie i jeden nieczłonek akademii jako świadkowie obecni.

12. Z przedmiotów przyjętych na wystawę nie będzie żaden zwrócony przed ukończeniem wystawy.

13. Zakupienie tych malowideł, które Jego c. k. Mość raczy wyznaczyć dla galerii w Belwederze, równie jak inne zakupienia z wystawy, oznajmi akademia przynależnym artystom pisemnie, i za nadejściem ich kwitu przeszele im zupełne kwoty bez wszelkiego potrącenia — a więc nie potrzebują opłacać cła wchodowego — bez opłaty portoryi, według życzenia albo gotówką albo w wexlach.

14. Zakupione dzieła będą napisami oznaczone.

15. Niesprzedane kazo akademia, według tego jak były tu oddane albo zewnątrz Wiednia nadesłane, po skończonej wystawie niezwłocznie wydać lub zapakowane odesłać. Reklamacye względem niedostatecznej albo nieuszkodzonej odsyłki, należy przeto tem pewnej przesłać w ciągu pierwszych sześciu tygodni po skończonej wystawie do akademii, ileż po upływie tego czasu wszelkie ręczenie ustaje.

Wykaz stanu

austriackiego banku narodowego na dniu 31. października 1858.

Stan czynny. złr. kr.

Moneta brzącząca i sztaby złote . 109,895.457 40¹/₄

Eskomptowane efekta, przypadłe

między 5 i 92 dniami . . 56,504.666 13¹/₄

między temi 1,075.505 zł. 46 cent. wal. austriackiej.

detto w Pradze 3,809.694r. 28k.

detto w Bernie 2,497.478r. 44k.

detto w Peszcie 2,796.234r. 5k.

dtto w Tryeście 4,003.289r. 59k.)

1 300.000r. —k.)

detto we Lwowie 891.078r. —k.

detto w Gradcu 999.893r. 2k.

detto w Linzu 580.078r. 29k.

detto w Ołomuńcu 791.840r. 16k.

detto w Opawie 497.281r. 41k.

detto w Kronsztad. 953.863r. 24k.

detto w Klagenfurc. 305.888r. —k.

detto w Krakowie 362.188r. 36k.

	zlr.	kr.		zlr.	kr.	zlr.	kr.
Eskom. w Lublanie	380.770r.	31k.					
detto w Fiumie	795.592r.	17k.					
dtto w Debreczyn.	344.909r.	8k.					
detto w Temesw.	499.211r.	31k.					
detto w Reichenberg.	468.016r.	53k.					
detto w Inspruku	130.150r.	—k.	22,407.459.	4	78,912.125	5 ³ / ₄	
Między temi	145.184 zł.	89 cent.					

Zaliczki na deponowane według statutów krajowe obligacje splecalne najdalej za 90 dni	68,410.500	—
detto w filialnych zakładach pożyczkowych	10,168.900	—
Pożyczka na hipoteki	32,157.760	56
detto od państwa gwarantowana	1,043.800	—
Fundowany dług państwa na spłacenie pieniędzy papierowych w. w. a mianowicie:		
a) po 4% uprocentowany	25,266.263r.	59 ¹ / ₄ k.
b) nieuprocentowany	25,827.590r.	19 ¹ / ₄ k.
51,093.854	18 ³ / ₄	
Uregulowany konwencją z 18. października 1855 dług hipotekowany na dobrach skarbowych oddanych bankowi narodowemu do sprzedania	155,000.000r.	— k.
Z tego przychodami z dóbr zmniejszono	7,500.000r.	— k.
147,500.000	—	

Stan funduszu rezerwowego w oblig.	10,361.558	31
Stan funduszu pensyi w akcyach bankowych	1,142.122	16
Wartość gmachu bankowego i innych aktywów	17,188.429	20
Suma	527,874.508	7 ³ / ₄

Stan bierny.

Obieg banknotów	389,527.159	—
między temi 1,585 580 w notach wal. austr.		
Listy zastawne w obiegu	20,891.500	—
Fundusz rezerwowy	10,361.588	17 ³ / ₄
Fundusz pensyi	1,123.825	42
Niepodniesione jeszcze dywidendy, mające się spłacić asygnacye, tudzież saldi bieżących rachunków	2,740.835	8
Fundusz bankowy	103,184.600	—
Suma	527,874.508	7 ³ / ₄

Ameryka.

(Niemiecka gmina w Chileńskiej republice. — Doniesienia z Nowego Yorku.)

Nowy York, 15go października. Przy odejściu ostatniej poczty rozeszła się pogłoska o zawartym między Stanami zjednoczonymi a Rosją traktacie. Nie znają jego osnowy, ale sądzą, że zostaje w związku z nowymi nabyciami Rosji na cichym Oceanie.

— Niemcy w Valparaiso uchwalili w końcu upłynionego roku założenie niemieckiej gminy i zajęli się niezwłocznie wykonaniem tej uchwały. Według statutów zamierzają spólnem działaniem popierać silnie najprzód swe własne wspólne interesy, a potem ile możności także osobne interesy tych ziomek, którzy albo już żyją w Chili, albo się później tam przesiedlą, przytem utrzymywać i rozszerzać między ziomekami niemiecki język, obyczaj i kształcenie. Członkiem gminy jest każdy mieszkający tu Niemiec, który podpisaniem się zobowiąże do uznania tych statutów. Wyznanie wiary nie czyni przy przyjęciu do gminy zadanej różnicy. Środki pieniężne, potrzebne do wykonania tych zamysłów będą zbierane częścią składką członków przy wstępowaniu do gminy, częścią miesięczną składką po 1 talarze. Główną dążnością tej gminy jest założenie i utrzymywanie niemieckiej szkoły tudzież niemieckiego kościoła w Valparaiso.

Portugalia.

(Bliskie otwarcie Kortezów. — Przedmiot spraw kongresowych. — Okręt francuski „Alfred“ przytrzymany i wypuszczony.)

Z **Lizbony** piszą, że cała królewska familia znajdować się będzie na otworzeniu izb, których przyszła sesya otrzyma większą wagę przez dyskusyę nad sprawą okrętu „Charles Georges.“

— Dzienniki Lizbońskie proponują narodową subskrybcyę, ażeby pokryć sumę indemnizacyjną, jakiej Francya domagać się będzie za okręt „Charles Georges.“

— Wiadomości z wód indyjskich donoszą, że znowu francuski okręt „Alfred“ podejrzany o handel niewolnikami przyaresztowano i przywieziono do Mozambique, ale na rozkaz gubernatora puszczono go na wolność, i że komendant w Ibo, który nakazał tę konfiskatę, otrzymał naganę.

Hiszpania.

(Wyprawy wojsk do Kuby. — Wybory. — Wiadomości bieżące.)

Madryt, 29. paźdz. Wysłanie trzech jenerałów brygady, znacznych posiłków zbrojnych i przyborów wojennych na wyspę Kubę, dało powód do różnych domysłów. Dziennik *Espana* utrzymywał nawet, że urządowa *Gaceta* ogłosi niezwłocznie wypowiedzenie wojny Meksykowi. Powołano też do służby czynnej połowę z tych 8000 nowozaciężnych, których zaraz po odstawieniu do wojska rozpuszczono.

— Dziennik *Espana* skazano na karę pieniężną 10 000 realów. Dnia dzisiejszego zabrano znów numeru jego z powodu trzech artykułów.

Z **Madrytu** donoszą telegraficznie z 2. listopada:

„Wszyscy kandydaci ze stronnictwa progresistów utrzymali się przy wyborach w Madrycie. Według odebranych potąd doniesień otrzymał rząd większość ogromną.“

Anglia.

(Aparat do filtru wody morskiej. — Doniesienia z Australii.)

Londyn, 4. listopada. Przedwczoraj robiono w Porstmoucie próby aparatem wynalazku Dr. Normandy; za pomocą którego wydobyć można z morskiej wody dobrą wodę do picia; próba powiodła się jak najlepiej. Aparat żelazny, mierzy 6 stóp wysokości, 20 cali szerokości i 4 stopy 6 cali długości. Dnia 2. b. m. dostarczył z portmoutskiego portu w godzinie 25 galonów zimnej doskonałej wody do picia.

— Parlament w Adelaide (w Australii) zagajono 27. sierpnia.

Prawodawstwo w południowej Wali przyzwoliło po 50 000 funt. szt. rocznie na przeciąg lat 10ciu na utrzymanie służby pocztowej na Panamę.

Francya.

(Otwarcie trybunałów sądowych. — Etat wojska nie zmniejszy się. — Bunt murzynów na okręcie „Anna.“ — Wiadomości bieżące.)

Paryż, 4. listopada. Dnia wczorajszego odbyła się uroczystość otworzenia posiedzeń rozmaitych trybunałów sądowych w Paryżu. Po takzwaney mszy św. Duchy, którą odprawiono w kościele należącym do pałacu sprawiedliwości (Sainte Chapelle) jak zwykle co roku po wakacjach sądowych — zgromadziły się rozmaite trybunały sądowe w lokalach swych na uroczyste posiedzenie. Prokurator jeneralny przy Dworze cesarskim, Chaix d'Estange, miał przy tej sposobności następującą przemowę:

„Prawdziwem byłoby to dla nas szczęściem, gdybyśmy wszystkim urzędnikom publicznym mogli dać przykład umiarkowania i zyczliwości, jaki nam z góry podano. Bo który z monarchów okazał się więcej spokojny i umiarkowany wśród pocisków rozmaitych i nieustających trudności, na jakie każda władza natrafia? Kiedyż zabrakło mu łagodności? albo kiedyż uniósł się gniewem? — Wyzul nas z prawa — jeśli prawda żeśmy je mieli — utyskiwanie na to co nas otacza, czem my tylko naszą popędliwość i niecierpliwość pokrywali; zawsze on w umiarkowaniu stałem, a zyczliwy równie jak wielki, rozszerzywszy aż do ostatecznych krańców świata świetność swego imienia i sławy narodu francuskiego, zapobiega tu wszelkim potrzebom naszym, które sam rozpoznaje i ocenia. To nauka dla nas, szanowni Panowie, to przykład! Niespracowany w zamitowaniu dobra, przystępny dla wszystkich, uprzejmy i zyczliwy, zważa pilnie na wszystkie załoby i prośby, a gdzie pomocy dać niemoże, tam przynajmniej zachęci i pocieszy. Taka pieczołowitość, taka dobroć uprzejma i ujmująca, zjednała mu też serca całej ludności. Stronnictwa nawet chyła się i poddają temu monarsze, a podczas podróży jego, które są dlań prawdziwym tryumfem, łączą się z orszakiem wychodzącym na jego powitanie, a radośnie i jednomyślnie ich okrzyki uświęcają go jakby nowe już i powszechne prawo głosowania. Usiłujmy więc szanowni Panowie przejąć się uczuciami monarchy naszego.“

— Rozgłoszoną przed niejakim czasem w pismach publicznych wiadomość, że francuski rząd zamyśla redukcję armii przedsięwziąć na większy rozmiar, odwołują teraz z tym dodatkiem, że armię postawiono już w roku 1856 na stopie pokoju, i że służba w Algierji, równie jak znaczne rozpuszczanie wojska na urlop sprawiają oprócz tego tak wielką próżnię w czynnym stanie armii, że ją jeszcze bardziej zmniejszać nie można.

— W przypadkach, gdy mąż zginie na marszu, a tegoż małżonka wejść chce powtórnie w śluby małżeńskie, bywają przesłuchywani sądownie jako świadkowie wszyscy co byli obecni przy tym wypadku. W jednym z portowych miast nad kanałem przyaresztowano upłynionego tygodnia trzy kobiety na oskarżenie, że podstawiwszy fałszywych świadków, poszły za mąż po raz drugi; równocześnie przyaresztowano pięciu mężczyzn oskarżonych o fałszywe świadectwo.

— Na francuskiej brygantynie „Anna“ zbuntowali się wychodźcy i po wymordowaniu okrętowej załogi, opanowali okręt. Dwóch tylko majtków ocalić się zdołało.

— Rząd zaprzecza pogłoskom, jakoby miał zaniechać systemu czarnego wychodźstwa. Tylko ulepszyć chce transportowe okręta w sposób, tak, że niebędzie można poczytać je za okręta niewolnicze. Rzeź jednak, wyprawiona na brygantynie „Anna“ dowodzi, że zaniechanie na okrętach tego rodzaju zwyczajnych środków przeczności, naraza życie okrętowej załogi. Kilka jeszcze doświadczeń a odechce się przedsiębiorcom prowadzić dalej ten handel, równie jak politykom stawać w obronie tej sprawy.

Szwajcarya.

(Handel szwajcarski uwzględniony. — Reklamacya Neuenburskich mieszkańców.)

Berna, 2. listopada. Według doniesienia szwajcarskiego konsulatu w Amsterdamie, przedłoży holenderski rząd jeneralnemu państwu projekt względem redukcji przywozowego cła na arty-

były, między którymi znajdują się także i szwajcarskie. W Belgii zamierzają także zniżyć cło, o obliwie od fabrykatów, którymi Szwajcarya zajmuje się mocno.

— Związkowy sejm zajmował się wczoraj ponowioną reklamacją obywateli miasta Neuenburga, którzy utrzymywali, że za kwatunki i wyżywienie federacyjnego wojska podczas okupacji z 1856 i 1858 roku nieotrzymali zupełnego według przepisów regulaminu należącego się im wynagrodzenia, gdyż zamiast po 60 rapów (1 frank=100 rap.) wypłacano tylko po 43 rapów od żołnierza dziennie. A gdy okazało się rzeczywiście, że wypłacano za mało, zatem jak pisze dziennik *Bund* zezwoliła związkowa rada dodatkowo jeszcze 13.000 franków to jest blisko $\frac{3}{4}$ dodatkowo zażądanej sumy.

Niemce.

(Przysposobienia sejmowe w Berlinie. — Towarzystwo przemysłowe centralne.)

W ministeriach pruskich czynią już przygotowania do przyszłego sejmiku, a głównie zajmują się budżetem państwa. W departamencie spraw zewnętrznych podwyższą niektóre pozycje wydatków, a u sejmu domagać się będą zezwolenia kredytu dla marynarki, osobiście na budowę portu nad zatoką Jaldé.

Frankfurt, 31. paźdz. Niemieckie towarzystwa handlu i przemysłu, które zgodziły się na program tutejszego towarzystwa przemysłowego, połączyły się z projektowanym towarzystwem centralnym z tym warunkiem, ażeby im najprzód zakomunikowano statuta tego towarzystwa. Nie jest jednak, jak słychać, zamiarem tego towarzystwa, układać te statuta tylko dla siebie. Ułożenie ich miało być również pierwszą czynnością samego kongresu. Nie odstąpiono też dotychczas zamiaru nieukładać statutów. Użyto następującego wybiegu. Zastępcy sąsiednich towarzystw przemysłowych mają dnia 7. listopada ukonstytuować dalszy wydział, do którego także tutejsze towarzystwo przemysłowe wybierze delegata. Temu wydziałowi należy polecić ułożenie statutów i popieranie sprawy zawiązania centralnego towarzystwa aż do zebrania się samego kongresu.

Szwecya.

(Napady zbojeckie. — Odwiedziny miasta Torney. — Dziennik norweski.)

Tego roku wydarza się w Szwecyi bardzo często, że pocztę rabują. W nocy z dnia 2. na 3. września b. r. napadło trzech ludzi wärmlandską pocztę w drodze do Wenersborgu, i zrabowali pocztową paczkę, gdzie było 107.000 szwedz. talarów. Dotąd jeszcze niewysłędzono sprawców. Dnia 9. października napadło znowu kilku takich pocztę jadącą z Sztokholmu do Gothenburgu, i przytrzymywali konie. Przytomność pocztyliona jednak, że dał ognia z pistoletu, odstraszyła tą razą bandytów.

— O odwiedzinach księcia następcy szwedzkiego i norweskigo tronu w Torney, podają szwedzkie dzienniki następujące szczegóły: Dnia 25. sierpnia o 7. godzinie rano przyjechał Jego królewiczowska Mość z swiątą do Torney. Przypatrzwszy się jakiś czas manewrom kozaków, przeszedł się pieszo po mieście a potem wrócił na granicę. Od 1694 roku dnia 24. czerwca, kiedy Karol XI. zwiedzał to wówczas kwitujące miasto, niezaszczycił Torneę żaden z szwedzkich panujących swą obecnością.

— Nowy, w Chrystyanii wychodzący dziennik *Dolen* i pierwszy w norweskim języku, jest niezaprzecznie, pomimo, że w początku zdawał się być bardzo niepokaznym, wielkiej politycznej wagi i ściągął już na siebie uwagę w Szwecyi, gdzie z niejakim podziwieniem spostrzegają wielkie podobieństwo między szwedzkim a staronorweskim językiem. Dotychczasowy urzędowy i modny towarzyski język w Norwegii jest język duński, a pomieniony dziennik wyprzeć go chce zupełnie i w pierwszych już numerach wypowiedział mu wojnę.

Rosya

(Wiadomości z Kaukazu. Poddanie się szczepów górskich. Dokończenie.)

Oprócz tego ogłoszono i inne sprawozdanie z wypadków wydarzonych na lewem skrzydle bojowej linii kaukazkiej, według którego poddał się Cesarzowi rosyjskiemu cały dystrykt górski między gruzyjskim gościńcem wojskowym i doliną „Szaro-Argun.“ Dwanaście szczepów osiadłych na zachód od Szaro-Argunu dało zakładników, przyjęło naszych komisarzy rządowych i pod chorągwiami naszymi brali udział w walce z niepodległymi jeszcze szczepami. — Podać się chciały także i szczepy osiadłe na wschód od Szaro-Argunu, lecz na razie nie przyjęto tego oświadczenia, gdyż nie podobna było pomknąć się z wojskiem tak daleko i zapewnić każdej gminie ochronę, jakiej każdy poddany cesarski spodziewać się może. Powyższą wiadomość ważną przesłano wodzowi naczelnemu przez kapitana Fadjewa, który dostał się na miejsce przeznaczone drogą zwykłą wzdłuż rzeki Argun do Tyflidy. Przytrafiło to się dopiero po raz pierwszy, że oficer rosyjski puścił się tą drogą, a to bez wszelkiej asystencji, i tylko w towarzystwie starszyny tych szczepów, które się teraz poddały. Jeneral-porucznik Jewdokimów pisze w sprawozdaniu swoim do wodza naczelnego, że po dawniejszych raportach o krwawych i dzielnych czynach wojska oddziału czeczeńskiego miło mu donieść o pomyślnych i wcale nie krwawych rezultatach usiłowań Rosyi. Wspomnieć tu jeszcze wypadka i o tem, że jeneral-adjutant, książę Abu-Mussilim-Han, szanichal z Tarkowa otrzymał niedawno od JM. Cesarza order orła białego za waleczność i oględne prowadzenie wojsk mu powierzonych podczas wyprawy na Kaukaz w ciągu lat ostatnich. Nierównie większej jeszcze

nagrody spodziewać się może książę Bariatyński, naczelny wódz armii kaukazkiej.

Księstwa Naddunajskie.

(Ogłoszenie statutu. — Nowa kajmakamia.)

Z nad-dolnego Dunaju, 28. października. Zjechał już do tego kraju komisarz Porty wysokiej, i ma niezwłocznie obwieścić konstytucyę dla księstw naddunajskich. Oprócz tego przywiózł hat Sultana z potwierdzeniem nowej kajmakamii. Ostatniemi czasami zachodziły mocne spory w tej mierze, które teraz rozstrzygnięto w Konstantynopolu według propozycyi stronictwa zachowawczego, a w zupełnem porozumieniu nie tylko z Austryą i Anglią, lecz nawet i z Francją. Nowy statut postanawia, że po ustąpieniu hospodara rządzić ma aż do mianowania jego następcy, kajmakamia przy pomocy całego gremium urzędników dawniejszych, i że niewolno jej tych dawniejszych urzędników uchylać, a natomiast innych mianować. Zachodziło więc pytanie, czy też postanowienia te zastosowane być mają i do teraźniejszego położenia, a rozstrzygnięcie tej kwestyi jest rzeczą tem ważniejszą, zwłaszcza że kajmakamia teraźniejsza korzystała ze sposobności, i mając już wkrótce ustąpić poobszadzała wszystkie posady urzędowe w porozumieniu z czerwonymi zwolennikami tego stronictwa, zjednawszy sobie wprzód milicyę i tak zwanych wybrańców. Po dłuższem wabanu się, powzięła Porta nareszcie to przekonanie, że przepadek przewidziany w nowej ustawie nie da się do niniejszego zastosować. W tamtym idzie o sprawowanie przez krótki czas rządów, a to od ustąpienia hospodara aż do mianowania jego następcy, a w tym tu przypadku chodzi o prowizoryum po administracyi także prowizorycznej. Istnająca bowiem kajmakamia była tylko tymczasową, a taką samą będzie i ta, która teraz ma być zaprowadzona, *ratio legis* nie da się więc zastosować do niniejszego wypadku. Nowy hat sultański ustanowi przeto kajmakamię nową z tem wyraźnem upoważnieniem, że tak nieograniczenie jak i dawniejsza może dawniejszych urzędników z posad usuwać i natomiast nowych mianować, a nowa ta kajmakamia będzie mogła otoczyć się administracyą zasługującą na zaufanie, i spokojnie wyglądać przyszłych wyborów.

— Dnia 1. b. m. nadeszły do Paryża telegraficzne z Jass doniesienia. Asif Bej ogłosił firman sultański względem dopełnienia konwencyi. Zaprowadzono już nową kajmakamię dnia 1. listopada. Książę Vogorides skłania się jak słychać do popierania kandydatury księcia Michała Sturdy, a który i u rządu francuskiego nie źle jest położony.

Turcya.

(Wyjazd lorda Redcliffe. — Fuad Basza z powrotem.)

W Smyrnie czynią wielkie przygotowania na przyjęcie lorda Redcliffe. Gdy paropływ „Curaçao,“ na którym lord odplynał z Konstantynopola, uderzył w drodze o kupiecki okręt austriacki i za wyrządzoną mu szkodę wziął go na linę, poczem przed zawinięciem do portu smyrneńskiego wpadł na mieliznę, pospieszły mu w pomoc tureckie władze, równie jak znajdujący się tam na stacyi francuski kontradmirał Clavaud, tudzież amerykańska korweta. Lord Redcliffe nie chce wysiadać na ląd, pokąd „Caradoc“ nie będzie wydobyty z mielizny.

Fuad Basza powracając z Francyi, zwiedził Ateny, i odplynał ztamtąd 29. października do Konstantynopola; stojący w Pireju wojenny parowiec angielski odplynał do Smyrny, ażeby lorda Redcliffe zawieźć do Grecyi.

A z y a.

(Wojska z Chin wyprawiane do Indyi. — Przygotowania na przyjęcie proklamacyi królowej. — Upominek Cesarzowi japońskiemu.)

Dziennik *Pays* zawiera wiadomość z Hongkong z 12. września, że lord Elgin otrzymał za powrotem swoim z Nangasaki depesze lorda Canning'a z tem doniesieniem, jako do dalszych czynności wojennych w Indyach potrzeba pomocy wojsk angielskich, które się teraz w Chinach znajdują, i że w tej mierze otrzyma wkrótce osobny rozkaz z Londynu. Postanowiono więc, żeby jeneral Straubenzee i wojska angielskie z wyjątkiem batalionu pieszego liczącego 400 żołnierza z pulku indyjskiego przysposobili się do podróży w połowie października. Angielska dywizya morska składająca się obecnie z 78 okrętów zmniejszona być ma na 48, i odplynie do Indyi, gdzie weźmie udział w czynnościach wojennych.

— Dziennikowi *Times* pisać z Kalkuty z 23. września: Proklamacyę względem uchylecia kompanii indyjskiej potąd jeszcze nie ogłoszono. Tymczasem kazano przysposobić się większym miastom do iluminacyi, a prócz tego spalone będą ognie sztuczne, w których mieszkańcy krajowi mają wielkie upodobanie. Ostatnie igrzyska i festyny za bytności lorda Elenborough'a, dotąd jeszcze są w pamięci u Indyan, i za złe to biorą Anglikom, że byli przeciwni wszystkim uroczystościom publicznym.

— O wyprawie ostatniej lorda Elgin'a do Japonii donoszą i ten jeszcze szczegół: Jacht „Emperor“ darowany od Królowej Cesarzowi japońskiemu, oddano z uroczystą ceremonią. Cesarz nie był na niej obecny, a urzędnicy japońscy upewniali, dlatego, że był chory.

Doniesienia z ostatniej poczty.

Wenecya, 6. listopada. Angielski szoner „Wallace,“ który osiadł na mieliznie, został wydobyty na morze przy pomocy marynarki cesarskiej.

Turyn, 6. listopada. *Armonia* przyniosła gwałtowny artykuł przeciw rządowi francuskiemu za dyplomatyczne wmięszanie się w sprawę Mortary.

Berlin, 6go listopada. *Staatsanzeiger* zawiera następujące nominacje ministrów: Książę Hohenzollern-Sigmaringen, prezydent ministrów; Flottwell spraw wewnętrznych, Auerswald minister państwa; Schleinitz spraw wewnętrznych; Bonin wojny, Patow finansów; prezydent rządu hrabia Pückler, gospodarstwa; Bethmann-Hollweg wyznań; v. der Heydt pozostaje ministrem handlu, jak również Simons ministrem sprawiedliwości.

Kopenhaga, 6. listopada. Na posiedzeniu rady gabinetowej, odbytej pod prezydencją Króla, uchwalono znieść ogólną konstytucję Holsztyu i Laenburga i połączone z nią ustawy.

Wiadomości handlowe.

(Targ Olomuniecki na woły.)

Olomuniec, 27 października. Na dzisiejszy targ przypędzili kupcy krajowi z Galicyi i Węgier razem 274 wołów, które prócz 35 sztuk dla braku kupca rozprzedano po cenach wyższych niż w zeszłym tygodniu, tak że cetnar mięsa wypadł na 48³/₄ zlr. w. w. Ceny były następujące:

Najlepsza para wołów wagi 880 $\mathcal{E}$ mięsa i 140 $\mathcal{E}$ łoju 495 zlr. w. w. Najpośledniejsza 480 $\mathcal{E}$ mięsa i 20 $\mathcal{E}$ łoju 250 zlr. w. w. Cena przeciętna z 113 sprzedaży wypadła na 309 zlr. w. w. za 600 $\mathcal{E}$ mięsa i 45 $\mathcal{E}$ łoju.

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 9. listopada.

Hotel rosyjski: PP. Hr. Krasiecki Edm., z Stratyna. — Czermiński Jul., z Glińska. — Łodyński Stan., z Dźwiniaczki. — Meciowski Lud., z Krakowa. — Pankratiew Teof., ces. ros. radca państwa, z Rosyi.

Hotel europejski: P. Tchorznicki Kaz., z Nadyb. Hotel podolski: PP. Kaszyński Wład., z Łuczyc. — Dobrzański Stan., z Daszawy. — Sozański Cel., z Kornatowiec. Pod tygrysa: P. Golaszewski Ant., z Stryja.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 8. listopada.

PP. Białobrzyski Stan., do Dziedziłowa. — Hr. Badeni Alex., do Glian. — Delinowski Ant., adwokat i Hr. Galejowski Adam, do Hryniowic — Jaworski Mik., do Kobylnicy. — Jelowiecki Teod., do Krakowa. — Kamieniecki Wład., ces. ros. podpułkownik pens., do Kijowa. — Kögel Leop., c. k. kapitan, do Jarosławia. — Kochański Ant., c. k. podporucznik, do Brandeis. — Małecki Kajetan, do Skomoroch. — Hr. Mięczyński Mateusz, do Tysmienicy. — Mrozowski Stan., do Siechowa. — Pietruski Teofil, do Stryja. — Rusinowski Art., do Rosyi. — Szawłowski Lud., do Podwoleczysk. — Kantmir Jerzy, do Moldawii.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 8. listopada.

Pora	Barometr w mierze parys. sprowadzony do 0° Reaum.	Stopień ciepła według Reaum.	Stan powietrza wilgotnego	Kierunek i siła wiatru	Stan atmosfery
7. god. zrana	327.79	— 5.0°	94.4	południowy sl.	pogoda
2. god. po poł.	328.46	— 3.1°	86.0	połn.-wsch. "	"
10. god. wiecz.	328.97	— 5.1°	92.7	południowy "	pochmurno

KRONIKA.

W Wandsbecku przyaresztowano dwóch Węgrów w posiadaniu fałszywych austriackich banknotów na 100 zlr. Dziennik „Hamb. Nachr.“ donosi, że podrobienie było tak złudne, że najwprawniejsze nawet oko nie byłoby w stanie dostrzedz różnicy między temi a prawdziwymi. „Najgłówniejsza różnica była w wodnych znakach, które u prawdziwych znajdują się w pośrodku banknotu, przy podrobionych zaś były oskołkowiec wyżej. Oraz wodne znaki, to jest litery po końcach banknotów „K. O. B. N.“ były na fałszywych nie tak wyraźne jak na prawdziwych. Liczba zabranych fałszywych storeńskowych banknotów wynosi przeszło 1000 sztuk. W Anglii wydali przyaresztowani do 70 sztuk; z tych mniej więcej 20 sztuk zostawili, gdyż kilka osób, u których starali się wymienić te pieniądze, kazali im przyjść później, ażeby tymczasem przekonać się o prawdziwości banknotów. W takich wypadkach nie wracali już po pieniądze, i tem popadli w podejrzenie. Jak słychać, zeznali hamburckim władzom, że nie tylko puszczają je w obieg, ale oraz że brali udział w podrabianiu tych banknotów, które sporządzają w Nowym Jorku. Obaj znajdują się na strażnicy „Raboisen“ w Hamburgu, i do śledztwa odwożą ich zawsze w kajdanach na ratusz miejski. Utrzymują, że wkrótce zostaną do Austrii wydani.“

Zeszyt październikowy **Dodatku miesięcznego** do „Czasu“ zawiera następujące przedmioty:

- I. Kilka słów o warunkach zapewniających prawość w działaniu urzędników, tłumaczenie z „Sowremennika“, rosyjskiego dziennika.
- II. Gerwinus i historia dziewiętnastego wieku (I) przez Michała Słomczonewskiego.

T E A T R.

Dziś na scenie niemieckiej: „**Eine Frau die sich zum Fenster hinausstürzt**“ (Kobieta, co skacze z okna), komedia w 2 aktach przerobiona z francuskiego; i „**Während der Börse**“ (W ciągu giełdy), komedia w 1 akcie.

Kurs lwowski.

Dnia 9 listopada.

	gotówka		towarem	
	zlr.	kr.	zlr.	kr.
Dukat holenderski . . . . . mon. konw.	4	32	4	35
Dukat cesarski . . . . . " " "	4	35	4	38
Półimperyal zł. rosyjski . . . . . " " "	7	55	8	—
Rubel srebrny rosyjski . . . . . " " "	1	31 ¹ / ₂	1	32 ¹ / ₂
Talar pruski . . . . . " " "	1	27	1	29
Polski kurant i pięciozłotówka . . . . . " " "	1	7	1	9
Galicyj. listy zastawne za 100 zlr. } bez	78	50	79	20
Galicyjskie obligacje indemnizacyjne } kuponów	81	5	81	40
5% Pożyczka narod. a	81	35	82	20

Telegrafowany wiedeński kurs papierów i weksli.

Dnia 9. listopada.

I. Dług publiczny. A. Państwa. W walucie austriackiej po 5% za 100 zł. 86.50. Z pożyczki narod. po 5% za 100 zł. 86.80. Z roku 1851 serya B. po 5% za 100 zł. —. Z konwersyi kuponów po 5% za 100 zł. —; Metaliki po 5% za 100 zł. —; po 4¹/₂% za 100 zł. 77.40; po 4% za 100 zł. —; po 3% za 100 zł. —; po 2¹/₂% za 100 zł. —; po 1% za 100 zł. —. Przeznaczone do losowania: z roku 1834 za 100 zł. —; z r. 1839 za 100 zł. —; z roku 1854 za 100 zł. —. Losowane obligacje dawnego długu państwa: po 5% za 100 zł. —; po 4¹/₂% za 100 zł. —; po 4% za 100 zł. —. Przeznaczone do losowania obligacje dawnego długu państwa w kraju uprocentowane: po 3% za 100 zł. —; po 2¹/₂% za 100 zł. —; po 2¹/₄% za 100 zł. —; po 2% za 100 zł. —; po 1³/₄% za 100 zł. —. Przeznaczone do losowania obligacje dawnego długu państwa za granicą uprocentowane: po 5% za 100 zł. —; po 4¹/₂% za 100 zł. —; po 4% za 100 zł. —. B. Krajów koronnych. Obligacje indemnizacyjne: Niższej Austrii po 5% za 100 zł. —; Węgier —; Banatu Temeskiego, Krocacy i Slavonii —; Galicyi 85.80; Bukowiny —; Siedmiogrodu —; innych krajów koronnych —; z klauzulą losowania w roku 1867 —. Lombardoweneckiej pożyczki z roku 1850 po 5% za 100 zł. —.

2. Akcje. Banku narodowego sztuka 987; instytutu kredytowego dla handlu i przemysłu 247.50; niższo-aust. towarzystwa eskomtoowego —; półn. kolei Cesarza Ferdynanda za 1000 zł. 1736; towarzystwa kolei żelaznej państwa —; zachod. kolei Cesarzowej Elżbiety po 200 zł. za 100 zł. (50%) wpłaty 90.30; połud.-póln.-niemieckiej kolei komunik. —; kolei Cisy po 200 zlr. m. k. —; lomb.-weneck. kol. żelaz. —; wsch. kolei Cesarza Franciszka Józefa 65.50; austr. towarzystwa żegluga parowej na Dunaju po 500 zlr. 525; Lloyd w Tryeście po 500 zlr. —.

3. Listy zastawne. Banku narod. w mon. konw.: na 12 miesięcy po 5% za 100 zł. —; na 6 lat po 5% za 100 zł. —; na 10 lat po 5% za 100 zł. —; przeznaczone do losowania po 5% za 100 zł. —; w walucie austriackiej: na 12 miesięcy po 5% za 100 zł. —; przeznaczone do losowania po 5% za 100 zł. —; galic. instyt. kred. po 4% za 100 zł. —.

4. Losy. Instytutu kredyt. dla handlu i przemysłu sztuka —; towarzystwa żegluga parowej na Dunaju —; pożyczka miasta Tryestu za 100 zł. —.

Kurs wekslowy. Na 3. miesiące: Amsterdam za 100 holenderskich florenów —. Augsburg za 100 zł. połudn. niemieck. waluty 87.70. Berlin za 100 talarów —. Wrocław za 100 talar. —. Frankfurt n. M. za 100 zł. połudn. niemieck. waluty 87.60. Genua za 100 lirów piemonckich —. Hamburg za 100 marko banko 77.40. Lipsk za 100 talarów 151.50. Liwurna za 100 lirów toskańskich —. Londyn za 10 funtów szterl. 102.60. Lugdun za 100 franków —. Medyolan za 100 zł. waluty austriack. 100. —. Marsylia za 100 frank. 40.80. Paryż za 100 fr. 40.90. Praga za 100 zł. wal. austr. —. Tryest za 100 zł. wal. austr. —. Wenecya za 100 zł. wal. austr. —.

Na 31 dni. Bukareszt za 100 piastrow wołoskich —. Konstantynopol za 100 piastrow tureckich —. Wekslowe dyskonto banku narod. 5% —. procent od zaliczek banku narodowego na papiery publiczne 5% —.

Kurs złota. Dukaty ces. mennicze —, dukaty ces. pełnej wagi 4.89, korony —. półkorony —.

- III. Odsiecz Smoleńska i pokój Polanowski, przez Edwarda Kotłubaję.
- VI. Głos siostry litwinki, wiersz Gabryeli z Ginterów Puzyniny.
- V. Szczotka do zamiatania, obrazek tegoczesny, przez Aleksandra Morozę.
- VI. Przegląd piśmiennictwa, przez Lucyana Siemieńskiego.
- VII. Trzecie konferencje paryskie, przez Maurycego Manna.
- VIII. Kronika: z Krakowa — korespondencje: z kraju i z zagranicy — z Berlina — z Paryża.
- IX. Gazetka literacka.

Trzy zeszyty **Dodatku miesięcznego** stanowią tom jeden. Zeszyt październikowy jest zeszytem trzydziestym czwartym roku trzeciego, a pierwszy tomu dwunastego.

Zeszyt następny wyjdzie dnia 30go listopada zawsze w objętości zapowiedzianej przy ogłoszeniu, 12 do 15 arkuszy druku.

Rozmaitości nr. 45.

przy dzisiejszej Gazecie zawiera:

- I. Upadek Carogrodu w r. 1453. Nowe dzieło A. D. Nordtmanna.
- II. Zbiory archiwalne: Jan Kazimierz znosi wyrok bezceści, wydany na mieszczan Krośnieńskich za znieważenie gwardyana i całego klasztoru Franciszkańskiego.
- III. Zawiązki państw w Ameryce północnej. (Dokoń.)